

YARDIM TOPLAMA KANUNU

Kanun Numarası

: 2860

Kabul Tarihi

: 23/6/1983

Yayımlandığı Resmî Gazete

: Tarih: 25/6/1983

Sayı: 18088

Yayımlandığı Düstur

: Tertip: 5

Cilt: 22

Sayfa: 438

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç:

Madde 1 – Bu Kanunun amacı; yardım toplamaya yetkili kişi ve kuruluşları ve bunların hangi amaçla yardım toplayabileceklerini belirlemek, yardımın toplanmasına, kullanılmasına ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam:

Madde 2 – Bu Kanun; yardım toplamaya yetkili kişi ve kuruluşların, amaçlarına ve kamu yararına uygun olarak, yardım toplama faaliyetlerine ait esasları kapsar.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendi bünyesi içerisindeki yardım toplama faaliyetleri ile dernekler, sendikalar ve bunların üst kuruluşlarına, spor kulüplerine, mesleki kuruluşlara ve bağış kabulüne yetkili vakıflara kendi statülerine göre üyeleri ve diğer kişiler tarafından yapılacak bağış ve yardımlarla bunların öz kaynaklarından sağlayacakları gelirler, bu Kanunun kapsamı dışındadır.

Yardım toplayabilecek olanlar:

Madde 3 – Kamu yararına uygun olarak, amaçlarını gerçekleştirmek, muhtaç kişilere yardım sağlamak ve kamu hizmetlerinden bir veya birkaçını gerçekleştirmek veya destek olmak üzere gerçek kişiler, dernekler, kurumlar, vakıflar, spor kulüpleri, gazete ve dergiler yardım toplayabilirler.

Yardımın istege bağlı olması:

Madde 4 – Yardım istege bağlıdır. Kişi ve kuruluşlar yardımda bulunmaya zorlanamaz.

Yardım toplama şekilleri:

Madde 5 – Bu Kanuna göre; makbuzla, belirli yerbere kutu koyarak, bankalarda hesap açtırarak, yardım pulu çıkararak, eşya piyangosu düzenleyerek, kültürel gösteriler ve sergiler yoluyla, spor gösterileri, gezi ve eğlenceler düzenlemek veya bilgileri otomatik ya da

elektronik olarak işleme tâbi tutmuş sistemler kullanmak suretiyle yardım toplanabilir.¹

Yardım toplama faaliyetlerinde, yardım toplama şekillerinden bir veya birkaç kullanılabılır.

Yardım toplama işinde kullanılan makbuz ve biletlerde, yardımın hangi amaç için toplandığının belirtilmesi zorunludur.

Gerçek kişiler tarafından girişilecek yardım toplama faaliyetlerinde, bu iş için hazırlanacak özel makbuz veya biletler kullanılır.

Makbuz ve biletlerin biçimi, bastırılması, kullanılması ve dağıtılması hususlarına ait esaslar yönetmelikte belirtilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İzin, İzin Vermeye Yetkili Makamlar ve Başvuru

İzin alma zorunluğu:

Madde 6 – Kişiler ve kuruluşlar, yetkili makamdan izin almadan yardım toplayamazlar. Ancak, kamu yararına çalışan dernek, kurum ve vakıflardan hangilerinin izin almadan yardım toplayabilecekleri, Cumhurbaşkanıca belirlenip ilan edilir.²

İzin alınmadan girişilen yardım toplama faaliyetleri güvenlik kuvvetlerince derhal menedilir ve sorumlular hakkında kovuşturma yapılır.

(**Ek fıkra:27/12/2020-7262/7 md.**) İzinsiz yardım toplama faaliyetinin internet ortamında yapıldığının tespiti hâlinde ilgili valilik veya İçişleri Bakanlığı tarafından içerik ve/veya yer sağlayıcıya, yardım toplama faaliyetine ilişkin içeriğin çıkarılması için internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirimde bulunulur. İçeriğin en geç yirmi dört saat içinde içerik ve/veya yer sağlayıcı tarafından çıkarılmaması veya içerik ve yer sağlayıcıya ilişkin bilgilerin edinilememesi ya da teknik nedenlerle bildirimde bulunulamaması hâlinde ilgili valilik veya İçişleri Bakanlığı internet ortamındaki söz konusu içeriğe ilişkin erişimin engellenmesine karar verilmesi için sult ceza hâkimliğine başvurur. (**İptal üçüncü cümle: Anaya Mahkemesinin 18/1/2024 Tarihli ve E: 2021/28, K: 2024/11 Sayılı Kararı ile.**) Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir. Bu fıkra kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararı, içeriğe erişimin engellenmesi (URL vb.) yöntemiyle verilir.

İzin vermeye yetkili makamlar:

Madde 7 – (Değişik: 4/11/2004-5253/38 md.)

Yardım toplama faaliyeti bir ilin birden fazla ilçesini kapsiyorsa o ilin valisinden, bir

¹ Bu fıkarda yer alan “veya bilgileri otomatik ya da elektronik olarak işleme tâbi tutmuş sistemler kullanmak” ibaresi, 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Kanunun 38 inci maddesiyle eklenmiş ve metne işlenmiştir.

² 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK’nın 77 nci maddesiyle, bu fıkarda yer alan “İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanıca” şeklinde değiştirilmiştir.

ilçenin sınırları içinde ise o ilçenin kaymakamından izin alınır. Yardım toplama faaliyeti birden fazla ili kapsıyorsa yardım toplama faaliyetine girişecek gerçek veya tüzel kişilerin yerleşim yerinin bulunduğu ilin valisinden izin alınır ve izni veren valilik tarafından ilgili valiliklere ve İçişleri Bakanlığına bilgi verilir. Yardım toplama faaliyetleriyle ilgili işlemler dernekler birimlerince yürütülür.

Başvuru:

Madde 8 – Yardım toplayacak kişi ve kuruluşlar, isteklerini bir dilekçeyle izin vermeye yetkili makama bildirirler.

Gazete ve dergiler için dilekçeler sorumlu yazı işleri müdürlerince verilir.

Yardım toplama, öğrenim kurumları yararına veya kurum içinde yapılacak ise, başvuru dileğesine kurum sorumlusunun yazılı iznin eklenmesi zorunludur.

Başvuru dilekçelerinde bulunması gereken hususlar ve eklenecek belgeler yönetmelikte gösterilir.

Başvurunun incelenmesi ve izin:

Madde 9 – İzin vermeye yetkili makamlarca başvuru üzerine; işin önemi, yardım toplama faaliyetine girişeceklerin yeterlikleri, yapılacak hizmetin amaca ve kamu yararına uygunluğu, yardım toplama faaliyetinin başarıya ulaşıp ulaşamayacağı ve gerekli görülen diğer konular üzerinde inceleme yapılır ve sonucu en geç iki ay içinde başvuranlara bildirilir.

(Ek fıkra:27/12/2020-7262/8 md.) (İptal ikinci fıkra: Anayasa Mahkemesinin 18/1/2024 Tarihli ve E: 2021/28, K: 2024/11 Sayılı Kararı ile.)

Süre:

Madde 10 – Yardım toplama süresinin takdiri, izin veren makama aittir. Bu süre bir yılı geçmez. Ancak, haklı sebeplerin bulunması halinde verilen süre, izin veren makamca (...)³ uzatılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Çalışma Usul ve Esasları**

Sorumlu Kurul:

Madde 11 – Gerçek kişiler, yardım toplama faaliyeti için en az üç kişiden ibaret sorumlu kurul oluşturmak zorundadırlar. Tüzel kişilerin sorumlu kurulu, yönetim organlarıdır.

Sorumlu kurulda görev alanlar ile değişikliklerin, izin veren makama on gün içinde bildirilmesi gereklidir.

Gazete ve dergilerin uyacağı hususlar:

Madde 12 – Gazete ve dergiler tarafından toplanacak para yardımları, bankada açılacak

³ Anayasa Mahkemesinin 27/6/2024 Tarihli ve E: 2023/181, K: 2024/128 Sayılı Kararı ile bu fıkra da yer alan “bir yılı geçmemek üzere” ibaresi iptal edilmiştir.

özel bir hesaba yatırılır.

Yardıma katılan kişilerin adları ve yardım tutarı, yardımında bulunanın aksi yönde isteği olmadıkça, gazete ve dergide yayımlanır. Faaliyet sonunda toplanan yardımın miktarı, gazete ve dergi ile açıklanır.

Kamu görevlilerinin çalışabilmesi:

Madde 13 – Kamu görevlileri, vali veya kaymakamdan izin almadıkça yardım toplama faaliyetlerinde çalışmazlar.

Çalışması için izin verilen kamu görevlilerine, her ne ad altında olursa olsun ücret verilemez. Ancak, Türk Hava Kurumu tarafından kurban derisi, bağırsak toplamak, fitre ve zekat zarfi dağıtmak suretiyle yardım toplama faaliyetlerinde görevlendirilen kamu personeline Kurumca ücret verilebilir.

Silahlı Kuvvetler, adli ve idari yargıda görevli hakim ve savcılar ile güvenlik kuvvetleri mensupları ve özel kolluk görevlileri, yardım toplama faaliyetlerinde çalışmazlar.

Sorumluluk:

Madde 14 – Yardım toplama faaliyetine girenler bu faaliyetin düzenli ve verimli bir şekilde yürütülmesinden, süresi içinde sonuçlandırılmışından, toplanan para ve eşyanın korunmasından ve amaca uygun şekilde kullanılmasından sorumludur.

Izin veren makamca yapılacak işler:

Madde 15 – Yardım toplama iznini veren makamca, her yardım toplama faaliyeti için bir dosya tutulur.

Yardım toplama faaliyetinde görev alacaklara, faaliyetin konu ve süresini de belirten fotoğraflı bir kimlik belgesi verilir. Kimlik belgesi, faaliyetin sonunda geri alınıp, o işe ait dosyada saklanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetim

Faaliyetlerin denetimi:

Madde 16 – Yardım toplama faaliyetleri ile sağlanan net gelirin gerçekleştirilmek istenen amaç doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığı izin veren makamın gözetim ve denetimine tabidir.

İzin veren makam, gerekli denetlemeyi yaptırmak üzere, memurlar arasından veya dışarıdan yeterli sayıda denetçi görevlendirir ve ilgililere bildirir.

(Değişik fikra:27/12/2020-7262/9 md.) (İptal üçüncü fikra: Anayasa Mahkemesinin 18/1/2024 Tarihli ve E: 2021/28, K: 2024/11 Sayılı Kararı ile.)

Eski eser ve anıtların onarılması için yardım toplamaya izin verilmiş olan hallerde, Vakıflar Genel Müdürlüğü veya Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ayrıca denetleme yapılabilir.

Kesinhesabın çıkarılması:

Madde 17 – Sorumlu kurullar, yardım toplama süresinin bitiminden itibaren on gün

içinde toplanan yardımın kesinhesabını çıkarmak ve bir örnegini izin veren makama vermekle yükümlüdürler. Zorunlu hallerde bu süre, izin veren makamca otuz güne kadar uzatılabilir.

İzin veren makam, kesinhesabın bir örnegini denetçilere gönderir.

Denetim sonucu:

Madde 18 – Denetçiler, yardım toplama faaliyetlerinin belgelerini ve kesinhesabını inceleyerek, sonucu bir rapor halinde ve belirlenen süre içinde, görevlendiren makama verirler.

Denetleme raporu:

Madde 19 – Denetleme raporunun:

- a) Yardım toplama faaliyetinin brüt gelirini,
- b) Yardım toplama faaliyeti için yapılan gideri,
- c) Yardım toplama faaliyeti sonunda sağlanan net geliri,
- d) Bu gelirin amacı gerçekleştirmede yeterli olup olamayacağı konusundaki bilgiyi,
- e) İzin veren makamca incelenmesi istenen hususlarla ilgili açıklamaları,

İçermesi gereklidir.

Denetçiler, girmesinde yarar gördükleri hususları da rapora yazarlar.

Denetçilere verilecek ücret:

Madde 20 – Denetçilere verilecek ücretin miktarı İçişleri ve Maliye Bakanlıklarında birlikte tespit olunur ve bu ücret İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Madde 21 – 23 – (Mülga: 29/5/1986 - 3294/10 md.)

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Yardım toplama faaliyetinin giderleri:

Madde 24 – Makbuzla, belirli yerlere kutu koymak veya bilgileri otomatik ya da elektronik olarak işleme tâbi tutmuş sistemler kullanmak suretiyle, bankalarda hesap açtırarak, yardım pulu çıkararak yardım toplama şekillerinde giderler, brüt gelirin yüzde onunu; eşya piyangosu düzenleyerek, kültürel gösteriler tertipleyerek, sergiler açarak, spor gösterileri, gezi ve eğlenceler düzenleyerek yardım toplama hallerinde ise giderler, brüt gelirin yüzde kırkını geçemez.⁴

Giderlerin gösterilen oranları geçmesi halinde aradaki fark, haklı nedenler olmadıkça, sorumlu kurul üyelerine ödettirilir.

Kalan yardımın devri:

⁴ Bu fikrada yer alan “veya bilgileri otomatik ya da elektronik olarak işleme tâbi tutmuş sistemler kullanmak” ibaresi, 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Kanunun 38inci maddesiyle eklenmiş ve metne işlenmiştir.

Madde 25 – Toplanan yardımın, amacı gerçekleştirecek miktara ulaşamaması veya amacın gerçekleşmesinden sonra bir miktarının artması hallerinde; söz konusu yardımlar, izin veren makamlarca, yardım hangi amaç için toplanmış ise, o veya benzeri amacı gerçekleştirebilecek kuruluş veya kuruluşlara devrettirilir.

Basımevlerinin sorumluluğu:

Madde 26 – Basımevleri, izin almak suretiyle yardım toplama faaliyetine giren kişi ve kuruluşların bastıracağı makbuz, bilet ve yardım pullarının seri ve numaralarını bastıktan sonra durumu, yedi gün içinde izin veren makama bildirmek ve basılanların birer örneğini göndermek zorundadırlar.

Yabancı temsilciliklerce yardım toplama:

Madde 27 – Türkiye'de yabancı temsilciliklerce yardım toplanması Dışişleri Bakanlığının iznine bağlıdır. Yabancı temsilciliklerin yardım toplama faaliyetlerinde bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Yardımın Devlet malı sayılması:

Madde 28 – (Değişik: 23/1/2008-5728/406 md.)

Yardım toplama faaliyetinden elde edilen mal ve paraları zimmetine geçiren kişi, kamu görevlisi olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununun zimmet suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.

Cezalar:

Madde 29 – (Değişik: 27/12/2020-7262/10 md.)

Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak izinsiz yardım toplayanlara beş bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. İnternet ortamında izinsiz yardım toplanması hâlinde ise on bin Türk lirasından iki yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.

İzinsiz yardım toplanmasına yer ve imkân sağlayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beş bin Türk lirası idari para cezası ile cezalandırılır.

(İptal üçüncü fıkra: Anayasa Mahkemesinin 18/1/2024 Tarihli ve E: 2021/28, K: 2024/11 Sayılı Kararı ile.)

Bu Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere beş bin Türk lirasından yirmi bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak bu aykırılığın kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde gerçekleşmesi hâlinde, dokuzuncu fıkra uyarınca yetkilendirilen makamın yapacağı bildirim üzerine, ilgili kamu kurum ve kuruluşunda çalıştırılma biçimine bakılmaksızın görev yapanlar hakkında ilgili mevzuatı uyarınca disiplin hükümlerine göre işlem yapılır ve sonucu yetkili makama bildirilir.

İzin verilen yardım toplama şekli dışında 5 inci maddede belirtilen diğer yardım toplama şekillerine göre izinsiz yardım toplayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beş

bin Türk lirasından yirmi bin Türk lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

İzin vermeye yetkili makamın izin verdiği yer dışında yardım toplayanlar, uyarılmalarına rağmen bu faaliyeti sonlandırmazsa beş bin Türk lirasından yirmi bin Türk lirasına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun diğer hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, bin Türk lirası idari para cezası verilir.

(İptal sekizinci fıkra: Anayasa Mahkemesinin 18/1/2024 Tarihli ve E: 2021/28, K: 2024/11 Sayılı Kararı ile.)

Bu maddede yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye yardım toplama iznini veren makam yetkilidir. İzinsiz yardım toplanması hâlinde idari yaptırımlara vali karar verir. Vali bu yetkisini vali yardımcılarına veya kaymakamlara devredebilir.

Yönetmelik:

Madde 30 – Bu Kanunun 5, 8 ve 23 üncü maddelerinde öngörülen hususları ve Kanunun uygulamasına ilişkin esas ve usulleri belirleyen yönetmelik, İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde hazırlanarak Resmi Gazetede yayımlanır.

Saklı tutulan hükümler:

Madde 31 – Mevzuat hükümlerine göre bazı derneklerle, vakıflara, meslek kuruluşlarına ve kamu kuruluşlarına tanınmış hak ve ayrıcalıklar saklıdır.

Kaldırılan hükümler:

Madde 32 – 23 Teşrinisani 1331 tarihli Cem'i İanat Nizamnamesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 – (2860 sayılı Kanunun kendi numarasız geçici maddesi olup teselsül için numaralandırılmıştır.)

Cem'i İanat Nizamnamesine göre yürütülmekte olan yardım toplama faaliyetleri, bu Kanunun 30 uncu maddesinde gösterilen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, bu Kanunda belirtilen usullere uydurulur.

Yürürlük:

Madde 33 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 34 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**2860 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA
ANAYASA MAHKEMESİ İPTAL KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ
TARIHLERİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	2860 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
3294	21, 22, 23	14/6/1986
4854	29	6/5/2003
5253	5, 7 ve 24	23/11/2004
5728	28, 29	8/2/2008
KHK/700	6	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andicerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7262	6,9,16,29	31/12/2020
Anayasa Mahkemesinin 27/6/2024 Tarihli ve E: 2023/181, K: 2024/128 Sayılı Kararı	10	9/12/2024
Anayasa Mahkemesinin 18/1/2024 Tarihli ve E: 2021/28, K: 2024/11 Sayılı Kararı	6, 9, 16, 29	Yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra 1/3/2025